

ע"פ 42661/01/16 - מדינת ישראל, עו"ד ארז פדן נגד טיאר עמוס, ברוך טיאר

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

ע"פ 42661-01-16 מדינת ישראל נ' עמוס
ע"פ 40383-03-16 מדינת ישראל נ' טיאר

בפני כבוד השופטת נאוה בן-אור
כבוד השופט רם וינוגרד
כבוד השופט ארנון דראל

המערכת

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
עו"ד ארז פדן

נגד

המשיב בע"פ 42661-02-16

טיאר עמוס

המשיב בע"פ 40383-03-16

ברוך טיאר

ע"י ב"כ עו"ד אשר אוחיון

פסק דין

לפנינו שני ערעורים שנשמעו במאוחד על פסק דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט ש' הרבסט) מיום 7.12.15 בגדרו הורה על זיכוי של המשיב בע"פ 42661-01-16 (להלן - **עמוס**) מן העבירות שיוחסו לו בכתב האישום וכן הורה על זיכוי של המשיב בע"פ 40383-03-16 (להלן - **ברוך**) ממרבית העבירות שיוחסו לו בכתב האישום והרשיעו אך בעבירה של אי ציות לתמרור עצור על פי תקנה 22(א) לתקנות התעבורה התשכ"א-1961.

1. המערכת הגישה נגד עמוס וברוך, בן ואב, כתב אישום. על פי הנטען בו, ב-31.10.09 בסביבות השעה 22:00, נהג עמוס ברכב מסוג איסוזו טנדר בצומת "מצודת אדומים", בכביש מעלה אדומים הישן, והתנגש ברכב מסוג פורד טרנזיט שעשה את דרכו לכיוון מעלה אדומים. בכיוון נסיעת נהג הטנדר היה מוצב תמרור עצור. כתוצאה מן התאונה נפצעו נהג הטרנזיט ו-6 נוסעים שהיו בו והם נזקקו לטיפול רפואי. דקות ספורות לאחר מכן, הגיע לזירת התאונה ברוך ביחד עם אשתו, קרן. השניים הגיעו ברכב אחר ועמוס עזב את המקום ביחד עם קרן ברכב האחר. כתב האישום ממשיך וטוען כי ברוך הציג עצמו ככזב, בפני השוטרים ובוחן התנועה שהגיעו למקום, כאילו הוא נהג בטנדר. ברוך אף שחזר בפניהם את התרחשות התאונה ומסר להם כי היה בדרכו מכיוון מעלה אדומים לירושלים, כי בצומת "מצודת אדומים" פנה שמאלה לתוך עיסויה על מנת לבצע פניית פרסה בתוך הכפר וכי במהלך הפנייה שמאלה, קיבל מכה מימין מרכב הטרנזיט. לטענת המערכת עשה זאת ברוך בכוונה להכשיל את החקירה ובכזב. בהמשך, בתחנת המשטרה, מסרו עמוס וברוך עדויות לפיהן ברוך הוא זה שנהג בטנדר וגם זאת בכזב ובכוונה להכשיל את החקירה.

בגין המתואר לעיל, ייחסה המערערת לעמוס וברוך עבירות של שיבוש מהלכי משפט (סעיף 244 לחוק העונשין, התשל"ז-1977) ומסירת ידיעה כוזבת (סעיף 243 לחוק האמור). בנוסף ייחסה המערערת לעמוס עבירות של אי ציות לתמרור עצור ועזיבת מקום תאונה (תקנה 144 לתקנות התעבורה).

עדי התביעה שנכללו בכתב האישום היו נהג רכב הטרנזיט, מר ס.מ. (להלן - ס'), וכן מספר שוטרים ובכללם בוחן תנועה וגובי הודעות.

2. כתב האישום הוגש במאי 2012 ובפברואר 2014, משראתה המערערת כי טרם נקבע בו דיון, הגישה בקשה לקביעת מותב ולהחשת מועד דיון. בעקבות הבקשה נקבע התיק להקראת כתב אישום לפני כבוד השופט ש' לארי-בבלי ובמהלכו הודיע ב"כ המשיבים כי גרסתם היא שברוך הוא שנהג ברכב ולא עמוס. כעבור מספר חודשים הועבר התיק לשמיעת הוכחות לפני כבוד השופט ש' הרבסט והוא הורה על דיון הוכחות ב-16.2.2015. ב"כ המשיבים הודיע כי הוא מוותר על חקירת כל העדים למעט ס'. ב-30.12.2014 ביקש ב"כ המשיבים לדחות את המועד שנקבע בשל אילוצים שהיו לו והדיון נדחה ל-7.6.2015. ב-27.5.2015 וב-28.5.2015 הגישה המערערת בקשות דחופות לתיקון כתב האישום על דרך של הוספת שלושה עדי תביעה שהיו אף הם עדי ראיה לתאונה. בבקשה נטען כי עדים אלה הושמטו בטעות מכתב האישום וכי עתה, לקראת הכנת התיק לשיבת ההוכחות, התבררה הטעות. המערערת הוסיפה בבקשתה כי המדובר בעדי ראיה הנחוצים לבירור כתב האישום וכי תיקון כתב האישום, טרם החלה פרשת התביעה וכאשר החומר הנוגע לעדים האמורים מצוי בתיק החקירה, שהועבר במלואו לעיון הסנגור, לא יפגע באפשרות של המשיבים להתגונן.

ב"כ המשיבים התנגד לבקשה בטענה כי תיקון כתב האישום יחייב שינוי בקו ההגנה, יאריך את משך הדיון באופן משמעותי ויגרום לדחייתו במספר חודשים וזאת כאשר התאונה נשוא כתב האישום אירעה שש שנים קודם לכן.

3. בהחלטה מ-28.5.2015 הורה בית משפט קמא כי הבקשה תידון בפתחו של דיון ההוכחות. אלא שבפתח הדיון החליט בית משפט קמא כי הבקשה תידון רק לאחר שמיעת עדותו של עד התביעה ס'. לאחר ההחלטה הודיע ב"כ המשיבים כי הוא מסכים להגשת הודעתו של ס' (ת/13) תחת חקירתו הראשית והוא נחקר בחקירה נגדית. לאחר סיום עדותו התקיים דיון בבקשה לתיקון כתב האישום ובסופו דחה בית המשפט את הבקשה. בהחלטתו כתב בית המשפט, כי בתחילת הדיון הובא לידיעתו שס' שינה את גרסתו בכל הנוגע לנקודות הנתונות במחלוקת בין הצדדים וזאת ב-11.11.2014, היינו, שישה חודשים לאחר שניתנה תשובתם של המשיבים לכתב האישום. בית המשפט מציין כי ס' הוא עד הראיה היחיד שנכלל בכתב האישום, כי כתב האישום ותיק החקירה נמצאים במשרדי המאשימה למעלה מחמש שנים שבמהלכן טופל התיק במספר הזדמנויות שונות, התקיימו בו דיונים, התבקשו בקשות ולמרות זאת איש מבין פרקליטי המאשימה לא סבר שיש לתקן את כתב האישום על דרך של הוספת עדי תביעה. בית המשפט סבר כי להתנהלות זו יש השלכה על הגנת המשיבים שכן למקום התאונה הגיעו מספר שוטרי מג"ב ששירתו בבסיס סמוך ומאחר שכתב האישום לא כלל עדים אלה, סבר ב"כ המשיבים כי החזית הראייתית עמה עליו להתמודד היא צרה ומתמקדת בס' בלבד. מסקנתו היתה כי היעדרות לבקשה תפגע בהגנה ובאפשרות של המשיבים להתגונן באופן סביר, שכן בשלב זה תתקשה ההגנה לאתר את שוטרי המג"ב האמורים והסיכוי שהם יזכרו משהו מן האירוע קלוש ביותר. לפיכך נדחתה הבקשה והתובע הכריז כי אלו עדיו.

בישיבת ההוכחות הבאה העידו עמוס וברוך כעדי הגנה מטעמם וכן העידה קרן, אשתו של ברוך. לאחר שהצדדים סיכמו את טענותיהם נתן בית משפט קמא, מיד בתום הדיון, את הכרעת דינו.

4. בטרם נידרש לעיקרי הכרעת דינו של בית משפט קמא, נפרט את השתלשלות גרסאותיו של עד התביעה ס'.

בהודעתו ת/13, שניתנה יממה לאחר התאונה, העיד ס' כי נהג בדרך מעלה אדומים הישנה לכיוון מחסום א-זעיים. ממרחק של מאה מטר הבחין ברכב שפנה שמאלה לכיוון עיסאווייה וכשהתקרב לצומת הבחין בטנדר שהיה במרחק של כחמישה מטר ממנו, כשהוא נכנס לכיוון הנסיעה שלו מהנתיב הנגדי. ס' לא ידע לומר אם הטנדר התכוון לפנות פניית פרסה או לפנות שמאלה לכיוון עיסאווייה, מכל מקום כשהבחין שהטנדר נמצא בנתיב שלו, בלם בלימת חירום. ההתנגשות לא נמנעה ובעקבותיה נפצעו כל היושבים ברכבו. ס' הוסיף כי יש תאורת רחוב מצוינת במקום וכי היא היתה תקינה. עוד אמר "הנהג המעורב ירד מהרכב שהיה לבדו ברכב וביקש ממני להחליף פרטים. מדובר בנהג צעיר כבן 22 שנים לערך, היה לבוש טרנינג לבן עם שרשרת מכסף ארוך, הוא היה לבדו ברכב" (עמ' 2 ש' 20-22). בהמשך שב ונשאל אם הוא יכול לתאר את הנהג ותשובתו היתה "כן בחר צעיר כבן 22 בערך, לבוש חולצה לבנה קפוצ'ון עם מכנסי טרנינג לבן וכל הזמן היה לחוץ לקבל פרטים שלי ולעזוב את מקום התאונה" (שם ש' 38-39). ולשאלה נוספת האם היו אנשים ברכב הפוגע חוץ מהנהג השיב "לא" (שם ש' 45).

5. המשטרה גבתה גם את הודעותיהם של עמוס וברוך יממה לאחר התאונה. בהודעתו הראשונה (ת/3), טען עמוס כי נסע עם אביו, ברכבו של אביו, לכיוון מחסום א-זעיים על מנת לחלק גלידה לחיילים, כי הוא עצמו ישב במושב האחורי מצד שמאל וכי אביו נהג ברכב. עוד טען, כי על מנת לחזור לביתם שבמעלה אדומים, נאלצו לנסוע עד צומת מצודת אדומים על מנת לבצע שם פניית פרסה. עמוס הוסיף כי אינו זוכר אם אביו עצר לפני הכניסה לצומת ומכל מקום באמצע סיבוב הפרסה קיבל מכה מרכב הטרנזיט שהגיע מכיוון ירושלים. עמוס טען כי אינו יודע מה היה במושב הקדמי שליד הנהג ולשאלה מדוע ישב מאחור ולא מקדימה השיב כי עד למחסום ישב מקדימה ולאחר חלוקת הגלידה, התיישב מאחור. לאחר התאונה יצא לראות מה קרה על מנת להחליף פרטים. עוד טען כי אינו יודע אם אביו יצא מן הרכב יחד איתו שכן היה בהלם. עמוס הכחיש במפגיע כי הוא היה זה שנהג ברכב והוסיף, לשאלת החוקר, כי אין כסוי ביטוחי לנהיגתו שלו על הרכב האמור. החוקר שאל את עמוס מדוע טוען נהג הטרנזיט כי הוא זה שנהג ברכב וכי אביו הגיע רק לאחר התאונה, השיב: "הערבים האלה מכירים אותי מהמחסומים שאני בתפקיד והם רוצים 'לדפוק אותי'. אני לא נהגתי אבא שלי נהג" (עמ' 3 ש' 53-54). בהודעתו השנייה (ת/4) המשיך לטעון כי אביו הוא זה שנהג ברכב וכי הוא עצמו ישב מאחורה. עוד טען כי לאחר התאונה ירד מן הרכב, שוחח עם הנוסעים בטרנזיט ואמר להם שיקחו את הפרטים של אביו, אלא שהנוסעים עמדו על כך שתגיע משטרה למקום.

ברוך מסר בחקירתו (ת/1) כי בעת הנסיעה לכיוון המחסום ישב עמוס לידו. כשהגיעו למחסום יצא עמוס מן הרכב על מנת לחלק גלידה לחיילים ולאחר מכן התיישב מאחוריו משום שכלי רכב צפרו ולא היה לו זמן להתיישב לידו. מאחר שלא ניתן לעשות סיבוב פרסה במקום נסע עד לצומת מצודת אדומים. שם פנה שמאלה לתוך עיסאווייה על מנת לעשות סיבוב פרסה בתוך הכפר ולחזור לכביש. במהלך הפנייה שמאלה קיבל מכה מימין מהטרנזיט שהגיעה מכיוון ירושלים. ברוך הוסיף כי בכיוון פנייתו שמאלה מוצב תמרור עצור, הוא ציית לתמרור, ראה את הטרנזיט הבא מולו, אולם חשב שסיפיק לחצות את הצומת. את המכה קיבל לקראת סיום החצייה. לשאלה האם זה נכון שבנו הוא זה שנהג וכי הוא

עצמו הגיע לאחר התאונה ברכב מאזדה ירוקה השיב כי אין זה נכון, כי אשתו הגיעה למקום עם המאזדה על מנת לאסוף את עמוס וזה היה כשעה לאחר התאונה. עוד טען כי יצא מרכבו בהפרש של דקה אחרי בנו. לבית המשפט הוגש בהסכמה גם פרוטוקול השימוע שנערך לברוך בטרם יוחלט אם לפסול אותו מנהלית בגין התאונה. בשימוע טען כי נהג ברכב וכי הוא אשם בתאונה. בהמשך אמר "הנהג המעורב לא יכול לדעת מי נהג. אני שמעתי את הערבים מדברים ומחליטים שהבן הוא הנהג" (ת/2).

6. הוגשו בהסכמה מזכריהם של שני שוטרים, שוטר הסיור ובוחן התנועה. שוטר הסיור כותב במזכרו (ת/6) כי לדברי אחד הנוסעים בטרנזיט מי שנהג בטנדר היה בחור צעיר ובוצעה "תחלופה" עם אביו שהגיע למקום זמן קצר לאחר מכן ברכב אחר. הנהג (הצעיר) עזב את המקום ברכב אחר. בוחן התנועה ציין במזכרו (ת/7) כי קיבל דיווח משוטר הסיור על נסיבות התאונה. הבוחן מציין כי בעת הגעתו למקום נכח במקום ברוך בלבד והוא ביקש ממנו להסביר כיצד אירעה התאונה. ברוך הצביע על כך שהגיע מכיוון מעלה אדומים לכיוון ירושלים וביצע פניית פרסה בצומת. הבוחן תחקר אותו לגבי החשד שלא הוא זה שנהג בעת התאונה וברוך הכחיש זאת. עוד עולה מן המזכר ששוטר הסיור דיווח לבוחן בטרם הלה פנה לברוך על הדברים שהשמיע ברוך באוזניו ולפיהם התאונה התרחשה בעת "שהוא הגיע ישר מכיוון בסיס מג"ב". השוטר ששמע מפי הבוחן את גרסתו השונה של ברוך, הביע פליאה על כך ואמר לבוחן כי שמע במו אוזניו את המצוטט לעיל. בשל כך התקשר הבוחן לברוך שעשה את דרכו למעלה אדומים ובנוכחות השוטר שאל אותו למה אמר לשוטר שהגיע מכיוון בסיס מג"ב. תגובתו של ברוך היתה הכחשה מוחלטת ולטענתו נראה שהשוטר לא שמע היטב או שלא הבין אותו. בתגובה אמר השוטר "זה מה ששמעתי. אם הוא אומר שזה לא נכון טוב אני אשנה את דוח הפעולה".

7. כאן המקום לציין כי אין חולק שבעת קרות התאונה לא היה ביטוח בר תוקף שכיסה את נהיגתו של עמוס ברכב.

8. לאחר האירוע הגיש ס' תביעה אזרחית בגין הנזק שנגרם לרכבו (תא"מ 14193-06-10). התיק הוגש לבית משפט קמא. תחילה הוגשה התביעה נגד עמוס בלבד ונטען בה כי הוא נהג ברכב הפוגע ונכנס לנתיב נסיעתו של ס' תוך ביצוע פניית פרסה. בכתב ההגנה שהגיש עמוס טען כי לא הוא נהג ברכב הפוגע, כי אין לו ידיעה כיצד נגרמה התאונה וכי הוא חייל בשירות חובה אשר הוסע ברכב על ידי אביו (ברוך) למחסום בו שהו חבריו על מנת להביא להם אספקת מזון. ב-26.2.2014 התקיים דיון במסגרת ההליך האזרחי. לדיון התייצבו הן עמוס והן ברוך. ברוך עלה על דוכן העדים והעיד תחת אזהרה כי הוא זה שנהג ברכב וכי הוא מודה באשמה לתאונה. הן ברוך והן עמוס אמרו באותה ישיבה כי זו הייתה גרסתם גם במשטרה. בתגובה לדברים אלו אמר ס' כך: "מתי שקרתה התאונה ראיתי את הבן שהוא היה הנהג. לא ראיתי את האבא כשקרתה התאונה, הנהג נסע ברכב שבא ואביו היה באוטו". כתוצאה מחילופי הדברים האמורים ביקש ס' לצרף את ברוך כנתבע נוסף ובקשתו נענתה. לאחר מכן הגיש ס' כתב תביעה מתוקן נגד עמוס וברוך וטען בו כי הנהג היה ברוך. בתצהיר עדות ראשית שהגיש ס', אליו התייחס הסנגור במהלך טיעונו לפנינו, הצהיר כי הגיש את התביעה מלכתחילה נגד עמוס והתברר לו כי לא היה כיסוי ביטוחי המכסה את התאונה שכן עמוס לא היה מורשה לנהוג בטנדר על פי תנאי הפוליסה וכי בדיון שהתקיים ביום 26.2.2014 טען עמוס כי הוא לא זה שנהג ברכב אלא אביו "טענה אשר הועלתה בשלב מאוחר יותר על מנת שהנתבע יעביר את חובת הפיצוי אל חברת הביטוח ולעקוף את התניה לגבי "גיל הנהג" כמופיע בפוליסה" (סעיף 15 לתצהיר). ס' המשיך וציין כי בדיון האמור הופיע ברוך והודה באשמתו ובאחריותו לתאונה אולם, כך ממשיך ס' ומצהיר "אני מצהיר כי בעת אירוע התאונה הנהג של הרכב היה נתבע 1

[עמוס] ואולם לאור טענת הנתבעים כי נתבע 2 [ברוך] הוא זה אשר נהג ברכב בעת אירוע התאונה ולמען הזהירות הנתבע 2 צורף כנתבע לתביעה זו" (סעיף 17 לתצהיר). בישיבה נוספת שהתקיימה ב-11.11.2014, הודיעו הצדדים בהליך האזרחי כי הגיעו לידי הסכמה וזו לשונה: "התובע לאחר שעבר על תצהירי הנתבעים הבין כי התבלבל בעת שטען שהנתבע מס' 1 הוא זה שנהג ברכב. במועד הדיון אישר התובע כי הנתבע מס' 2 הוא שנהג ברכב. על כן, מאחר והנתבע מס' 2 מודה כי נהג ברכב וכי הוא מודה באחריות ובאשמה לתאונה, הסכימו הצדדים כי מיותר יהיה לנהל את הדיון ועל כן יהיה נכון ליתן פסק דין כנגד הנתבע מס' 2 בלבד". ברוך חויב, אפוא, על פי הסכמתו, במלוא סכום התביעה. יודגש כי ברוך לא ביקש לצרף את חברת הביטוח כצד להליך.

9. נחזור להליך הפלילי נשוא דיוננו. בישיבת ההוכחות העיד ס' והתבקש להסביר את הפער בין הדברים שאמר בהודעתו במשטרה לבין הצהרתו בהליך האזרחי. ס' הסביר זאת בטענה כי "עברו 7 שנים מהתאונה. מסרתי בחקירה מה שיש לי. בתקופה האחרונה אני חושב שיש משהו לא נכון, אני מרגיש מבולבל. יש משהו מבולבל אותי. היום אני לא זוכר טוב יותר. אז זכרתי טוב. אני לא בטוח". מיד לאחר מכן נשאל ס' על ידי בית המשפט כיצד זיהה את האב כנהג שעה שאמר לאחר התאונה כי מי שנהג ברכב היה בחור צעיר בן 22, התלבט ובסופו של דבר השיב "אני לא זוכר" (עמ' 3 לפרו' מיום 7.6.15).

10. בהכרעת הדין התייחס בית משפט קמא לגרסאותיו השונות של ס' אך לא מצא להעדיף באופן משמעותי את הגרסה במשטרה על פני הגרסה בהליך האזרחי. עוד התייחס בית משפט קמא לעובדה עליה אין חולק ולפיה מי שיצא מהרכב הפוגע על מנת להחליף פרטים היה עמוס ולא ברוך. לכאורה משתמע מעובדה זו כי הנהג היה עמוס אלא שבית המשפט פטר תהייה זו באומרו כי ייתכן שיציאתו של עמוס מן הרכב גרמה לס' לחשוב שעמוס היה הנוסע היחידי בטנדר ומכאן שהוא גם זה שנהג בו. בית המשפט אמנם כינה הסבר זה כהסבר ש"אינו מספק באופן מושלם" אולם לא ראה בו, כלשונו, "שובר שוויון" אשר יהיה בו להכריע לטובת גרסה זו או אחרת. בהמשך הכרעת הדין התייחס בית משפט קמא לשני המזכרים שנכתבו על ידי אנשי המשטרה, אולם לא מצא בהם תמיכה לראיות התביעה, כי אם להיפך. עוד הזכיר בית משפט קמא את אי הבאתם של עדים פוטנציאליים, וזאת לאחר שדחה את הבקשה לתיקון כתב האישום. אשר לעדותם של עמוס וברוך, מצא בית משפט קמא את גרסתם "בהירה וברורה" וכך גם את גרסתה של קרן, אשת ברוך.

בסיכום הכרעת הדין כתב בית משפט קמא כי "גרסאותיו של ס' מרובות ולא ניתן להכריע מי מהן היא הנכונה והאמיתית". לפיכך העדיף את גרסאותיהם של הנאשמים ושל קרן אותן מצא "סבירות ואפשריות". בית משפט קמא ציין כי המערערת הצליחה לשכנעו "כי תזת התביעה הגיונית יותר" אך לא הסתפק בכך נטל הראיה במשפט הפלילי. לפיכך זיכה בית משפט קמא את עמוס מהעבירות שיוחסו לו והרשיע את ברוך רק בעבירה של אי ציות לתמרור עצור.

11. מכאן הערעורים שלפנינו, בגדרם מבקשת המערערת להתערב בקביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא ולהרשיע את המשיבים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום. לחלופין מבקשת המערערת כי בית משפט זה יתערב בהחלטתו של בית משפט קמא לדחות את הבקשה לתיקון כתב האישום ויקבע כי היה מקום להיעתר לבקשה להוספת עדי תביעה, על מנת שהתיק יוחזר לבית המשפט לשם שמיעת עדותם. לא למותר לומר כאן, כי במהלך הדיון בעל-פה ביקש ב"כ המערערת להפוך את סדר הטענות ולטעון כי מרכז הכובד של הערעור מצוי בהחלטת בית משפט קמא שלא להתיר את תיקון כתב האישום אולם שב וטען כי ניתן ונכון להרשיע את המשיבים בעובדות כתב האישום כפי שיוחסו להם

על יסוד התשתית הראייתית הקיימת.

ב"כ המשיבים תומך בהכרעת הדין מנימוקיה וסבור כי אין לקבל את הטענה לפיה יש להורות היום על תיקון כתב האישום ועל החזרת הדין לבית משפט קמא. כן סבור הוא כי בצדק הגיע בית משפט קמא למסקנה לפיה לא ניתן להשתית הרשעה על יסוד מסכת הראיות שהוצגה לפניו.

12. כפי שנמק להלן, מסקנתנו כי דין הערעורים להתקבל וכי יש להרשיע את המשיבים במיוחס להם.

13. אנו בדעה, כי הודעתו של ס' במשטרה (ת/13) מהווה תשתית ראייתית מספקת להרשעת המשיבים במיוחס להם בהינתן החיזוקים המצויים בחומר הראיות להודעה זו, וכי היה מקום להעדיף את ההודעה האמורה על פני גרסתו של ס' בהליך האזרחי וליתן לה משקל מלא. המדובר בגרסאות בכתב שהוגשו בהסכמה מטעם ב"כ הצדדים ומן הבחינה הזו לא היה לבית משפט קמא יתרון על פני ערכאת הערעור. קביעתו של בית המשפט קמא, לפיה לא יוכל להכריע איזו מבין שתי הגרסאות היא הגרסה הנכונה והאמיתית אינה יכולה לעמוד. בחינתן של שתי הגרסאות מובילה למסקנה שהיא מעבר לספק סביר כי יש להעדיף את הגרסה שניתנה במשטרה ובשים לב לחיזוקים שנמצאו לה. נסביר.

הודעתו של ס' ניתנה עובר לתאונה בעת שהיה נטול כל מניע "להעדיף" נהג זה או אחר. התיאור שמסר בנוגע לזהותו של מי שיצא מן הרכב מיד לאחר התאונה אינו מותיר מקום לספק כי היה זה עמוס. למעשה בעניין זה אין מחלוקת. האפשרות שמא היה אדם נוסף ברכב (ברוך) שנותר בו, מבלי לצאת, אף שהיה הנהג, היא אפשרות בלתי סבירה, אפשרות שיש לדחות אותה בהינתן תשובתו הברורה והחד משמעית של ס' לפיה מלבד הנהג שיצא מן הרכב לא היה בו איש. ס' אף תאר את הלחץ לעזוב את מקום התאונה, בו היה נתון עמוס. עוד נדגיש במקום זה כי ס' מסר באותה הודעה כי תאורת הרחוב היתה מצוינת. הודעתו של ס' הוגשה בהסכמה חלף חקירה ראשית. בחקירתו הנגדית לא נשאל דבר על פרטי ההודעה. השאלה היחידה שהוצגה לו היתה האם במשפט האזרחי אמר אמת ועל כך השיב בחיוב. בעקבות זאת, בחקירה חוזרת, נשאל כיצד זה חזר בת/13 שלוש פעמים על כך שעמוס הוא שנהג ואף ידע לתאר את פרטי לבושו ומשכך מה מקור הבלבול. תשובתו היתה כמפורט לעיל.

לעומת הגרסה הבהירה והחד משמעית של ס' שניתנה בסמוך לתאונה, התנהלותו בהליך האזרחי, תוך שהוא נמנע במפגיע מלהצהיר בשבועה כי הנהג היה ברוך, ולמעשה טוען ההיפך, מביאה למסקנה המתחייבת ולפיה הגרסה בת/13 היא גרסת אמת שיש להעדיפה על פני כל גרסה אחרת.

14. חיזוק לכך שס' אכן העיד אמת במשטרה כאשר טען שהנהג הוא עמוס, מהווה העובדה שהתביעה האזרחית הוגשה על ידו מלכתחילה נגד עמוס בלבד. תיקון התביעה בא רק משהגיעו הצדדים לידי פשרה בגדרה שולם לו מלוא סכום התביעה מבלי לערב את חברת הביטוח. כאמור, במסגרת הסכם הפשרה חזר בו ס' מגרסתו העובדתית באופן מתמיה, ותשובותיו בעניין זה בחקירה בבית משפט קמא היו יותר ממתמיהות. ואם צריך חיזוק נוסף לכך שהנהג היה עמוס ולא ברוך, תבוא העובדה שחברת הביטוח לא צורפה על ידי ברוך להליך ולא נשאה בנטל הפיצוי. מכאן מסקנה, שהנהג בפועל היה חסר כיסוי ביטוחי וממילא המדובר בעמוס. בהקשר זה אין מקובלת עלינו טענתו של הסנגור לפיה ס'

תיקן את כתב התביעה מיוזמתו ומבלי שנדרש לעשות כן, שהרי מלכתחילה טענו המשיבים שניהם כי הנהג היה ברוך וכי התיקון נעשה לנוכח הצהרתו המפורשת של ברוך. בנסיבות המתוארות לעיל, טענת הסנגור לפיה לא היה הסדר שבמסגרתו הוטל על ס' לשנות את גרסתו בתמורה לקבלת תשלום דמי הפיצויים אינה מעוררת ולו ספק סביר. כך גם טענתו של הסנגור לפיה אין להסיק מן העובדה שברוך לא צירף את חברת הביטוח כי הנהג בפועל היה עמוס אינה מקובלת עלינו. ברוך נשאל על כך על ידי בית המשפט והשיב כי שילם את סכום הפיצויים באופן אישי משום ש"הביטוח טוען שהם תבעו אותי" וכן השיב כי "הלך לביטוח" אחרי פסק הדין בהליך האזרחי (פרוטוקול מיום 7.12.15 ש' 15-16). תשובה זו אין בה משום הסבר. הדברים הם בבחינת פשיטא. ככל שברוך הוא זה שנהג ברכב והלא אין ספק שהיה לו כיסוי ביטוחי, אך טבעי היה שיצרף את חברת הביטוח ולזכות בכיסוי. אין המדובר בסכום שולי. ברוך נשא בעלות של כ-15,000 ₪ והתנהלותו אינה מותירה מקום לספק שלא היה לו כל עניין להתעמת עם חברת הביטוח. ההסבר האפשרי היחיד לכך נעוץ בעובדה שמי שנהג לא היה לו כיסוי ביטוחי, היינו עמוס. בית משפט קמא התעלם מן ההתנהלות המתוארת, שעל עובדותיה היבשות אין למעשה חולק, ושכאמור המסקנה היחידה המתבקשת מהן היא זו המפורטת למעלה.

15. עוד נזכיר כי טענתו של עמוס במשטרה הייתה שנוסעי הטרנזיט מכירים אותו בהיותו חייל מג"ב המוצב במחסומים ולפיכך, בכוונה, ייחסו לו את הנהיגה על מנת "לדפוק" אותו. ברוך הגדיל עשות וטען בפרוטוקול השימוע (ת/2) כי שמע במפגיע את נוסעי הטרנזיט מדברים ביניהם ומחליטים שעמוס הוא הנהג. רוצה לומר, אין המדובר בהשערה ששיער עמוס בדבר המניע, אלא בדברים מפורשים ששמע, לכאורה, ברוך, לטענתו, מפי אותם נוסעים. והנה, עובר להסכם שסיים את ההליך האזרחי, הוצהר על ידי ב"כ הצדדים, קרי לרבות ב"כ המשיבים, כי ס' "התבלבל" בעת שטען כי עמוס הוא הנהג. על יסוד הצהרה זו ניתן פסק הדין המוסכם. גם בחקירתו של ס' בבית משפט קמא הוצג לו על ידי הסנגור שמה שאמר במשפט האזרחי היה אמת, היינו שהתבלבל, והגרסה לפיה טפל ס' עלילת דברים על עמוס בשל היותו חייל מג"ב נזנחה. לא למותר להוסיף, כי האפשרות שנפגעי התאונה היו עסוקים בדקות שלאחר התרחשותה ברקימת עלילת שווא על עמוס, אינה מתקבלת על הדעת.

16. חיזוק נוסף לגרסתו של ס' ימצא בעצם העובדה שאשתו של ברוך הגיעה לזירת התאונה סמוך מאוד להתרחשותה ואספה מן המקום את עמוס. בהודעתה (נ/2) שהוגשה בהסכמה, טענה קרן כי בעת שהיתה בביתה צלצל אליה ברוך, אמר לה שהם עשו תאונה וביקש ממנה להגיע לזירה. כשהגיעה למקום ראתה את ברוך ואת עמוס ובהמשך היא אומרת "עשיתי טעות והסעתי את בן ברכבי חזרה למעלה אדומים. אני חושבת שזה טעות כי אם בן היה נשאר אולי לא היתה בעיה או חשד להחלפת נהגים" (ש' 8-10). קרן הכחישה שהגיעה למקום עם ברוך והוסיפה כי למרות שלא היתה עדה לתאונה עצמה, היא יודעת בוודאות שברוך נהג ברכב שכן אף פעם לא נתנו לעמוס לנהוג בו (יוער כי השם "בן" המופיע בהודעתה של קרן הוא שמו הנוסף של עמוס). גם בבית המשפט הכחישה קרן את הטענה לפיה הגיעה עם ברוך לזירת התאונה. נזכיר בהקשר זה את התרשמותו של ס' מכך שעמוס היה לחוץ לעזוב את זירת התאונה.

17. ועוד חיזוק ימצא בגרסאותיהם של המשיבים בנוגע לנסיבות קרות התאונה. כאמור ברוך טען במשטרה שנסע עד לצומת מצודת אדומים, שם פנה שמאלה לתוך עיסאווייה על מנת לעשות סיבוב פרסה בתוך הכפר וכי הפגיעה אירעה לקראת השלמת חציית הצומת. בבית המשפט הבהיר, כי "לא הגיע לפרסה" בטרם אירעה התאונה (פרוטוקול מ-7.12.15, עמ' 12, ש' 25). לעומת זאת טען עמוס בהודעתו במשטרה כי הנסיעה לכיוון הצומת היתה על מנת לבצע בה סיבוב פרסה וכי התאונה אירעה באמצע הסיבוב. בבית המשפט הוסיף כי הפגיעה היתה לקראת השלמת סיבוב

הפרסה (פרוטוקול מ-7.12.15 עמ' 17 ש' 11). בית המשפט קמא התעלם מסתירה זו. אכן, כפי שטוען הסנגור, עצם העמידה בצומת אין בה כשלעצמה כדי ללמד על כוונת הנהג האם לפנות שמאלה או לעשות סיבוב פרסה. ולפיכך, לו היתה מתרחשת התאונה בעת העמידה בצומת, לא ניתן היה להסיק דבר מסתירה - לו היתה כזו - בין גרסתו של הנהג לבין גרסת הנוסע (בהנחה שאכן היו שניים ברכב). אלא שבענייננו המדובר בסתירה ברורה בתיאור העובדתי באשר לנסיבות קרות התאונה. בעוד ברוך טוען כי התאונה התרחשה כמעט לפני שהשלים את חציית הצומת לשם פנייה שמאלה אולם כלל לא "הגיע לפרסה", טוען עמוס כי התאונה התרחשה לקראת סיום סיבוב הפרסה. בין שתי גרסאות אלה לא ניתן לפשר. משמע, שאחד מן השניים אינו יודע מה הוא שח.

18. בית משפט קמא סבר כי המזכרים שכתבו השוטרים (ת/6 ות/7) מערפלים את התמונה הראייתית שכן על פי ת/6 עולה שס' פונה מן המקום על מנת לקבל טיפול רפואי אולם שני עדי ראיה אחרים מסרו על "תחלופת הנהגים" בעוד שעדי ראיה נוספים מסרו כי לא ראו תחלופה. ועוד הוסיף בית המשפט כי לנוכח נכונותו של שוטר הסיור לשנות את דוח הפעולה לאחר ששמע את דבריו של ברוך (ת/7), לא רק שאין מקום ליתן משקל ראייתי לדוח הפעולה אלא שיש בו, כאמור, כדי לפגוע בראיות התביעה. בהינתן ששני המזכרים מכילים עדויות שמיעה, אנו סבורים כי לא ניתן היה להסיק מהם מסקנה ראייתית כלשהי, לא לחובת המשיבים ולא לזכותם. מכל מקום, העובדה שחלק מן הנוכחים לא ראו את חילופי הנהגים אין בה להעלות או להוריד.

19. אכן, בית משפט קמא מצא את גרסת המשיבים "בהירה וברורה" וכי לא ניתן לקבוע כי אינה סבירה. כך מצא גם את גרסתה של קרן. ככלל, אין זו דרכה של ערכאת ערעור להתערב בקביעות מהימנות, אלא שכפי שהוסבר לעיל, קביעות אלה נעשו מבלי שסבירותן ומהימנותן נבחנו על רקע מכלול הראיות. בחינה זו - שנעשתה על ידינו על בסיס מסמכים שהוגשו בהסכמה ועובדות שלא היה עליהן מחלוקת - אינה מאפשרת את מסקנותיו של בית משפט קמא, ולו כספק סביר.

מסקנתנו אם כן היא שאשמתם של המשיבים הוכחה מעבר לספק סביר.

20. למעלה מן הצורך נוסיף כי לטעמנו צודקת המערערת גם בטענתה החלופית לפיה טעה בית משפט קמא בדחותו את הבקשה לתקן את כתב האישום ולהוסיף עדי תביעה. האינטרס הציבורי בבירור כתב האישום הוא אינטרס מובהק בהינתן העבירות המיוחסות למשיבים, שמשמעותן שיבוש והכשלת חקירה. חומרתן של עבירות אלה עומדת כשלעצמה, לא כל שכן כשהחקירה נוגעת לתאונת דרכים שגרמה לפצועים. הבקשה הוגשה לפני המועד הראשון לשמיעת ההוכחות. גם אם הייתה התרשלות מטעם המערערת בכך שעדי התביעה הנדונים לא נכללו על ידה בכתב האישום כפי שהוגש במקור, לא היה בהוספתם במועד הבקשה כדי לפגוע בהגנתם של המשיבים. המדובר בעדים שנחקרו בזמן אמת וחומר החקירה הועבר לעיון הסנגור בזמן. ודאי וודאי שהיה מקום להיעתר לבקשה משנפרשה בפני בית משפט קמא ההתנהלות בתיק האזרחי שעמדה ברקע עדותו של ס'.

סוף דבר, הערעור מתקבל ואנו מרשיעים את המשיבים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום.

התיק מוחזר לבית משפט קמא על מנת שיישמעו לפניו הטיעונים לעונש.

המזכירות תמציא את העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, י' סיוון תשע"ו, 16 יוני 2016, בהעדר הצדדים.

ארנון דראל, שופט

רם וינוגרד,
שופט

נאוה בן אור, שופטת